

К. М. Гнезділова
Черкаський національний університет
ім. Б. Хмельницького, Черкаси
e-mail: kiragnez@gmail.com

ПИТАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО

Основні положення Концепції Нової української школи вимагають модернізації освітньо-професійної підготовки майбутніх учителів. Проте це стосується й майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (ЗДО). Оскільки саме вони розпочинають процес формування перших уявлень дітей дошкільного віку про світ, природу, мову, літературу, математику та ін.

Одним із завдань вихователів є формування елементарних математичних уявлень у дітей різного дошкільного віку. Тому у процесі освітньо-професійної підготовки майбутніх вихователів акцентується увага на тому, що саме від них залежить формування пізнавального інтересу до вивчення математики. Окреме питання, на яке варто зацентувувати увагу майбутніх вихователів ЗДО є логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку.

Різноманітним аспектам логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку присвячені праці багатьох вітчизняних вчених (Л. Зайцева, К. Крутій, Г. Леушина, З. Лебедева, Л. Метліна, З. Михайлова, Л. Плетеницька, В. Старченко, А. Столяр, С. Татарінова, К. Щербакова та ін.). Проте недостатньо уваги, як на нашу думку, приділяється розгляду цієї проблеми у підготовці майбутніх вихователів ЗДО.

З огляду на вище зазначене, у ракурсі заявленої проблематики коротко зупинимося на описі практичного досвіду підготовки здобувачів магістерського рівня спеціальності «Дошкільна освіта», зокрема навчання дисципліни «Особливості викладання курсу «Теоретичні і методичні основи формування елементарних математичних уявлень»». Під час викладання цієї дисципліни варто зупинитися на тому, що деякі питання формування елементарних математичних уявлень є основою пропедевтики подальшого засвоєння дітьми в школі основних математичних понять і положень. Так, у процесі розгляду теми «Особливості і методика формування у дошкільників уявлення про розмір предметів, величини та їх вимірювання» ми зупиняємось на тому, що уведення вимірювання у ЗДО містить декілька етапів: ознайомлення дітей з мірою; навчання вимірювати; порівнювати предмети за розміром; показати дітям залежність між мірою, розміром і результатом – кількістю вимірювання. Останнє є функціональною пропедевтикою, що дозволить у майбутньому продовжити знайомство дітей із різними видами залежностей (наприклад, задачі на залежність відстані від часу і швидкості пересування транспорту). Також акцентується увага магістрантів на тому, що вимірювальна діяльність дошкільника сприяє розвитку у нього наочно-дієвого, наочно-образного і логічного мислення.

Окремо з магістрантами розглядається питання проектування процесу математичного розвитку дітей дошкільного віку у закладах дошкільної освіти, зокрема: створення предметно-розвивального середовища як умови ефективного формування математичних уявлень дитини дошкільного віку; формулювання вимог до змісту, засобів, методів і прийомів для математичного розвитку дошкільника; використання різноманітних форм, методів і прийомів навчання математики з формування математичних уявлень; інтеграція різних видів діяльності у процесі формування і розвитку математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Зауважимо, що всі зазначені

питання розглядаються у відповідності до віку дитини: молодший, середній і старший дошкільний вік.

Більш детально зупинимося на використанні у практичній діяльності вихователів ЗДО засобів для логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Так, для логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку використовуються дидактичні, розвиваючі і логіко-математичні ігри, спрямовані на розвиток логічної дії порівняння, логічних операцій класифікації, серіації, впізнання за описом, відтворення, перетворення, орієнтування за схемою, моделі; на здійснення контрольноперевірочних дій («Так буває?», «Знайди помилки митця»); на послідовність і чергування та ін. Зокрема особливу увагу приділяємо використанню ігор з логічними блоками Дьенеша, «Кольорові палички Кюїзенера», «Логічний потяг», «Логічний будиночок», «Четвертий зайвий», «Пошук дев'ятого», «Знайди відмінності». Також приділяється увага використанню математичного моделювання: флексагон, танграм, «Колумбово яйце», «Монгольська гра», «Листочок».

Для ознайомлення студентів з прикладами моделювання ми скористалися книгою «Наукові забави: цікаві досліди, саморобки, розваги», написаною французом Томам Титом (псевдонім Артура Гуда) наприкінці XIX – початку XX ст.. У ній автор описує досліди з різних галузей знань, зокрема й математики, які він зробив разом зі своїм сином [1]. Цікавими для магістрантів виявилися такі приклади моделювання: «Головоломний квадрат» (за допомогою трьох розрізів ножицями паперовий квадрат перетворюється в головоломку), «Чотири Z і чотири Г» (квадрат поділяється на 36 клітинок і за спеціально накресленими лініями розрізається на чотири фігури Z і чотири фігури Г, з яких необхідно знов зібрати квадрат), «П'ятикутна зірка» (за допомогою тонкої смужки паперу при правильному складанні виходить п'ятикутна зірка), «Одним ударом кулака» (склеєна смужка ударом долоні перетворюється у правильний шестикутник) та ін.

Зауважимо, що під проведення практичних занять з вищезазначеного курсу магістрантам пропонується не лише ознайомитися з різноманітними іграми, але й підготувати їх власноруч.

Література

1.Тит Т. Научные забавы: интересные опыты, самоделки, развлечения / пер. с фр. – 2-изд. – М. : Издательский Дом Мещерякова, 2008. – 224 с.

Анотація. Гнезділова К. М. Питання логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку у підготовці майбутніх вихователів ЗДО. У статті описується досвід підготовки майбутніх вихователів ЗДО з організації навчально-виховного процесу, спрямованого на логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку.

Ключові слова: логіко-математичний розвиток, діти дошкільного віку, майбутні вихователі, логічні ігри, моделювання.

Summary. Gnezdilova Kira. The issues of logical and mathematical development of preschool children in the training of future teachers for pre-school establishments. The article deals with the experience of training future teachers for pre-school establishments in organizing the educational process aimed at the logical and mathematical development of preschool children.

Key words: logical and mathematical development, preschool children, future teachers, logic games, modelling.

Аннотация. Гнездилова К. Н. Вопрос логико-математического развития детей дошкольного возраста в подготовке будущих воспитателей ЗДО. В статье описывается опыт подготовки будущих воспитателей ЗДО по организации учебно-воспитательного процесса, направленного на логико-математический развитие детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: математическое развитие, дети дошкольного возраста, формирование элементарных математических представлений, будущие воспитатели, логические игры, моделирование.